

Tar Gabriella-Nóra

Élőképek a XVIII–XIX. századi Erdély és Magyarország színpadain

Az élőképek kisebb-nagyobb embercsoportok cselekményt, történetet kifejező, programszerűen komponált pózokba történő beállításai. Az élőképeknek régi hagyománya van Európában, a késő középkor, a reneszánsz és a barokk kedvelt látványosságai voltak.

A rendelkezésre álló források alapján feltűnő, hogy a 1–XIX. században az élőkép meghatározására rendkívül heterogén fogalomrendszert használtak. A korabeli forrásokon többek között a következő megnevezésekkel találkozunk: illuminatio, ábrázolat, allegoria, allegorikai képezet, kép, hisztoriai kép, néma-mutatvány, némakép, példázolat, tableau.

Az előadás a XVIII. század végének és a XIX. század elejének (1790–1830-as évek) kolozsvári és pest-budai színlapanyaga mentén az erdélyi és magyarországi színpadok élőképeinek struktúráját, típusait, bemutatási alkalmait vizsgálja. A régi magyarországi élőképekről – egyetlen kivétellel – csupán szövegszerű leírásokkal rendelkezünk; a vizsgált szövegek hitelesen dokumentálják az élőképek formai megvalósulását, tematikai jellemzőit, érintkezését más műfajokkal, illetve helyét a színpadi látványsorban.

A korabeli színházi kritika/sajtó forrásként való bevonása lehetővé tette az élőképeknek nem csak a színlapokon rögzített produkció, hanem a sajtó által közvetített recepció irányából való megközelítését is.